

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

بازی و سرگرمی
خلاقانه‌ی آموزشی

ششم ابتدایی

زیر نظر و با مقدمه دکتر شاکر (شاکردی)

آیزه هوشه

سرشناسه : متقیان، اعظم، ۱۳۵۱ -
 عنوان و نام پدیدآور : ۱۰۱ بازی و سرگرمی خلاقانه آموزشی ششم ابتدایی /
 اعظم متقیان؛ زیرنظر و با مقدمه مهدی شاگردی (شاگری).
 مشخصات نشر : تهران: انتشارات تیزهوشان، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : ۱۰۶ص: مصور، جدول، نمودار.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۶۰-۲۳-۶ ۱۵۰۰۰۰ ریال
 وضعیت فهرست نویسی : فیپا
 عنوان گسترده : صد و یک بازی و سرگرمی خلاقانه آموزشی ششم ابتدایی
 موضوع : آموزش ابتدایی -- ایران -- فعالیت‌های فوق‌برنامه
 موضوع : بازی‌های آموزشی
 موضوع : سرگرمی‌های علمی
 شناسه افزوده : شاگردی، مهدی، ۱۳۴۰ -، ناظر، مقدمه‌نویس
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۴ ص۴/ص LB۱۵۹۲
 رده بندی دیویی : ۳۷۲/۱۳۰۹۵۵
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۹۳۴۹۰۵

دفتر مرکزی : ۲۲۲۲۲۲۴۴
 انتشارات : ۶۶۹۷۹۸۲۳ - ۶۶۹۶۰۱۷۵
 تهران - صندوق پستی ۱۶۵۳ - ۱۴۱۵۵ / فکس: ۶۶۹۷۲۸۵۴
 مرکز پخش تهران: میدان انقلاب، کارگر خیز، روبه‌روی پاساژ مهستان، بن بست سرود، پلاک ۸، واحد ۱
 فروشگاه و نمایشگاه دائمی تهران: میدان انقلاب، ابتدای خیابان اردیبهشت، پلاک ۶۳
 تلفن: ۶۶۴۸۷۵۰۱ ۶۶۴۱۵۸۴۱

نام کتاب: ۱۰۱ بازی و سرگرمی خلاقانه‌ی آموزشی ششم ابتدایی
 پدید آورنده: اعظم متقیان
 زیر نظر: دکتر مهدی شاگردی (شاگری)
 ناشر: موسسه فرهنگی- انتشاراتی تیزهوشان
 گرافیک و صفحه آرایی: آتلیه تیزهوشان
 شمارگان: ۵۰۰۰
 لیتوگرافی / چاپ / صحافی: سرمدی / عطف
 نوبت چاپ: اول ۱۳۹۴
 قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

تقدیم به اولیای محترم آموزشی و پدران و مادران

مقدمه

اگر به شما بگویند، «فرزند شما تیزهوش است» چقدر خوشحال می‌شوید؟ البته شاید خلاف آن، یعنی شنیدن این که شما دارای فرزندی با توان هوشی پائین هستید، سبب نگرانی خاطر شما شود! بسیار اتفاق می‌افتد که علائق و عواطفِ مادرانه یا پدرانه‌ی ما، بر واقعیت‌های موجود در فرزندانمان غالب می‌شود و بدون اطلاع از معیارهای لازم، آنان را افرادی خارق‌العاده به حساب می‌آوریم. برعکس، در مواردی عدم انطباق اعمال و رفتار فرزندانمان با بعضی از انتظارات ذهنی ما که معمولاً جنبه‌ی مقایسه‌ای هم دارد، باعث در نظر نگرفتن توان و استعدادهای واقعی آنها در نتیجه مشکلاتی برای بچه‌ها می‌شود.

بدون شک، داشتن اطلاعاتی در چند کالی درباره‌ی مقوله‌ی هوش، می‌تواند بسیاری از ابهامات و پرسش‌های ذهن ما را درباره‌ی فرزندانمان برطرف نماید.

هوش، تیزهوش و فرضیه‌ی هوش چیست؟

هوش، از واژه‌ها و مفاهیمی است که ارائه‌ی تعریف واحدی برای آن سال‌ها مورد بحث روانشناسان بود. چرا که پیچیدگی ابعاد وجودی انسان، سبب شده است که از جنبه‌های مختلفی تعریف شود.

اگرچه رایج‌ی تعریف واحدی از هوش، سال‌ها به طول انجامید، اما در بیانی ساده و اجمالی می‌توان این چنین بیان داشت که «هوش مجموعه‌ای از توانمندی‌های وجودی هر انسان است که به صورت سازگاری با محیط نمایان می‌شود».

ما با هوش به حل مسایل و ارایه‌ی راه‌کارهایی در زندگی و گاهی به نوآوری و خلق آثار هنری می‌پردازیم. گاهی در سخنوری و ایجاد ارتباطات اجتماعی و گاهی برای پاسخ به پراشایی که به دلیل دقت بصری به محیط اطراف در ذهنمان ایجاد می‌شود از آن استفاده می‌کنیم.

با این تعریف و تفصیل، اصطلاح تیزهوش و نخبه به افرادی اطلاق می‌شود که در توانایی‌های یاد شده، برجستگی بیشتری دارند.

تحقیقاتی که طی سالیان متمادی درباره‌ی واژه‌ی هوش به عمل آمده سبب پدید آمدن نظریات دقیق تری شده است از جمله این که برخلاف گذشته‌ها که تصور می‌شد، هوش هر فرد صرفاً ارثی است، امروزه اعتقاد بر این است که علاوه بر ارث، محیط هم در بروز توانمندی‌های ذهنی و قدرت هوش بسیار تاثیر گذار است. هر چند میزان نقش هر کدام قابل تأمل است، چنانچه محیط (اعم از خانواده، مدرسه و محیط اجتماعی)، علاوه بر نقش مؤثر در بروز استعدادها، به همان اندازه می‌تواند اثر مهار کنندگی داشته باشد.

همچنین با توجه به فرضیه‌ی هوش هفت‌گانه که در سه دهه‌ی اخیر مطرح شده توصیه می‌شود از هر گونه مقایسه فرزندانمان با دیگر بچه‌ها حتی با دیگر فرزندان خود، اگرچه دوقلو هم باشند، پرهیز نماییم.

تست‌های هوش IQ

بسیاری از اولیا علاقه‌مندند بدانند فرزندشان از نظر هوشی در چه وضعیتی قرار دارد.

قابل ذکر است اصطلاح بهره‌ی هوشی یا IQ در واقع حاصل عبارت $\frac{\text{سن عقلی (Mental Age)}}{\text{سن تقویمی (Chronological Age)}}$ است. در این فرمول عدد ۱۰۰ به طور قراردادی برای نشان دادن بهره‌ی هوشی در نظر گرفته می‌شود. چنانچه اگر بهره‌ی هوشی افراد معمولی را حدود ۱۰۰ تا ۱۱۰ در نظر بگیریم عدد بالاتر از آن به معنای بالاتر بودن فرد از نظر هوشی نسبت به گروه سنی خود است و نیز پایین‌تر از آن به معنای این است که فرد از گروه سنی خود عقب‌تر است.

هوش هیجانی EiQ

در چند دهه‌ی اخیر بررسی‌های روی افرادی صورت گرفته که با وجود دارا بودن ضریب هوشی بالا در کودکی، افراد موفق‌ی در بزرگسالی نبوده‌اند و برعکس، افراد موفق‌ی که در کودکی از ضریب هوشی معمولی برخوردار بوده‌اند! این واقعیت توجه دانشمندان را به سوی مجموعه‌ی مهمی معطوف داشت که «هوش هیجانی» نام گرفت. هوش هیجانی در واقع همان کنترل هیجانات توسط نیروی عقل و خرد انسان است و نکته قابل تأمل این است که می‌توان در بچه‌ها آن را افزایش داد. و در این امر مهم پدر و مادرها مهم‌ترین افرادی هستند که می‌توانند در آن نقش آفرینی کنند. چنانچه هر چقدر این فرآیند در دوره‌ی کودکی صورت گیرد میزان کنترل هیجانات در بزرگسالی برای آن‌ها راحت‌تر می‌شود.

درباره‌ی کتاب حاضر:

کتاب حاضر، یکی از سری کتاب‌های ۱۰۱ بازی و سرگرمی خلاقانه‌ی آموزشی در مقطع ابتدایی است که با هدف ارائه‌ی پرسش‌های هوش و خلاقیت در قالب بازی و سرگرمی، مرتبط با مسائل آموزشی همان پایه‌ی تحصیلی تألیف گردیده است. این کتاب که توسط یکی از اعضای باتجربه‌ی تیم مؤلفین مؤسسه تیزهوشان تهیه شده حاصل سال‌ها تجربه‌ی ایشان در مسئولیت سرگروه آموزشی و تدریس در پایه‌های مختلف ابتدایی می‌باشد که می‌تواند به‌عنوان یک مآخذ کمک آموزشی برای معلمین و اولیای محترم مورد استفاده قرار گیرد.

شاد و سربلند باشید

دکتر مهدی شاگردی (دکتر شاگردی)

تهران / شهریور ماه ۱۳۹۴

- ۲۶ چی به چی برسه
- ۲۷ خانواده‌ام را پیدا کن
- ۲۸ رابطه‌ی صحیح
- ۲۹ رمز کلمات را پیدا کن
- ۳۰ اندازه‌گیری خرگوش بازیگوش
- ۳۱ اطلاعات درون قارچ‌ها
- ۳۲ شمع‌های روشن
- ۳۳ مترادف را پیدا کن
- ۳۴ آشیانه‌ی پرنده
- ۳۵ نویسنده کوچک
- ۳۶ پرنده و کوه
- ۳۷ پلکان اعداد
- ۳۸ میکروسکوپ
- ۳۹ مترادف‌ها
- ۴۰ مهارت شکل‌ها
- ۴۱ شرکت کامپیوتری
- ۴۲ دوستان مزرعه‌دار
- ۴۳ آخ جون داستان
- ۴۴ نیروها
- ۴۵ شعر متضاد
- ۴۶ مسابقه طناب‌کشی
- ۴۷ پیدا کردن واژه‌ی مناسب
- ۴۸ رنگم کن
- ۴۹ فروشگاه آقای کریمی
- ۵۰ مترسک‌ها

- ۱ سخنی با خدا
- ۲ زنجیره کلمات
- ۳ پله‌های نردبان علم
- ۴ من يك نویسنده‌ام
- ۵ تابلوی نقاشی من
- ۶ رنگم کن
- ۷ رنگ پروانه‌ها
- ۸ من را حل کن
- ۹ گل‌های يك رنگ
- ۱۰ پایان هماهنگ
- ۱۱ ماهی و حباب
- ۱۲ ترکیبات آینه‌ای
- ۱۳ میوه و سبد
- ۱۴ ترکیب جناب‌ها
- ۱۵ مرا پیدا کن
- ۱۶ زمین لرزه
- ۱۷ بادکنک‌های متضاد
- ۱۸ ابر و گل
- ۱۹ لایه‌های داخل زمین
- ۲۰ رمز معما
- ۲۱ وصلم کن
- ۲۲ ستون‌ها و ردیف‌ها
- ۲۳ ماه و ستاره
- ۲۴ تشبیه کن
- ۲۵ آخ جون شعر

۷۶ مثل‌ها و قصه‌هایش

۷۷ پندهای طلایی

۷۸ الگویابی و مکان‌یابی ستاره‌ها

۷۹ زنجیره حیوانات

۸۰ باران و چتر

۸۱ جدول مختصات

۸۲ چرخه‌ی تصاویر

۸۳ برگ‌های هم‌معنی

۸۴ وطن من

۸۵ من کیستم

۸۶ شعرا

۸۷ احتمالات

۸۸ تماشاچیان ورزش

۸۹ سمع و پروانه

۹۰ هارنگ‌ها

۹۱ نوع انتخابی

۹۲ انتخاب کلاه

۹۳ سبد و گل

۹۴ جدول سودوکو

۹۵ عنکبوت‌های بازیگوش

۹۶ قرنیه‌سازی

۹۷ آرایه‌های ادبی

۹۸ جدول دریاقلی

۹۹ گوشه به گوشه در جستجوی یکدیگر

۱۰۰ رنگ کردن دیوارها

۵۱ سوپر میوه‌ی علی آقا

۵۲ گردم کن قطع کن

۵۳ تخفیف کالاها

۵۴ هیزم‌های مشابه

۵۵ انتخاب درست

۵۶ چی به چی مربوطه

۵۷ پیدا کردن واژه‌ی مناسب

۵۸ رمزخوانی

۵۹ رشته‌ی کلمات

۶۰ پیدا کن و وصل کن

۶۱ جشن بزرگ سرخ‌پوست

۶۲ جوایز شرکت

۶۳ هفت سین انشایی

۶۴ جدول اجتماعی

۶۵ جوانه‌ی کوچک

۶۶ لاک لاک پشت

۶۷ جدول اسیدی

۶۸ جدول گیاهان

۶۹ شخصیت‌ها

۷۰ انرژی شهری

۷۱ جوابم را پیدا کن

۷۲ جدول بدن من

۷۳ صندوقچه اعداد و لغات

۷۴ يك روز سرد زمستانی

۷۵ خط زمان